

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовео комисију: Декан, на основу одлуке Наставно-научно већа Факултета техничких наука, 1.07.2021.		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. Дадих Динуловић, др ум. Татјана	Редовни професор	Сценска архитектура, техника и дизајн – сценски дизајн, 15.10.2017.
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду		Председник
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. Бошкових Живанових, др ум. Романа	Ванредни професор	Сценска архитектура, техника и дизајн – сценски дизајн, 5.10.2017.
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. Правдић, др ум. Иван	Редовни професор	Драматургија, 8.3.2018.
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
Академија уметности Универзитета у Новом Саду		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. Мартиноли, др Ана	Редовни професор	Менаџмент и продукција позоришта, радија и културе 29.10.2020.
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
Факултет драмских уметности Универзитета уметности у Београду		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији

5. Давид, др ум. Миа	Ванредни професор	Сценска архитектура, техника и дизајн – сценски дизајн, 8.2.2020.
презиме и име	звање	ужа уметничка област и датум избора
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду		Ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

- Име, име једног родитеља, презиме:
Марија, Александар, Барна-Липковски (рођ. Липковски)
- Датум рођења, општина, држава:
28.9.1989, Савски Венац, Београд, Србија
- Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив:
Факултет драмских уметности, Универзитет уметности у Београду, Београд, 2012; Позоришна и радио режија; дипл. драмски и аудиовизуелни уметник из области Позоришне и радио режије
- Назив факултета, назив студијског програма мастер академских студија и стечени академски назив:
Факултет драмских уметности, Универзитет уметности, Београд, 2015, Позоришна и радио режија, МА драмски и аудио-визуелни уметник из области Позоришне и радио режије
- Назив факултета, назив магистарског уметничког пројекта и датум одбране:
- Уметничка област из које је стечено академско звање магистра уметности:
- Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:
2015, ДАС Сценски дизајн

III НАСЛОВ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

*Конструисање личног идентитета језиком и хронотопом интернета:
уметничко дело сценског дизајна*

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Докторски уметнички пројекат кандидаткиње Марије Барна-Липковски (рођ. Липковски) има следећи садржај:

I Увод (стр. 6-10)

II Истраживачко-методолошки оквир (стр. 10-34)

1. Предмет истраживања
2. Циљ истраживања
3. Методологија истраживања
 - 3.1. Феноменологија
 - 3.2. Трансдисциплинарни модуси
 - 3.3. Дијалектичко-дидактички метод
 - 3.4. Методи деконструкције и негативне дијалектике
4. Полазне претпоставке
5. Преглед претходних истраживања
 - 5.1. Дигиталне технологије
 - 5.2. Друштвена теорија и критика
 - 5.3. Психологија, психоанализа, лингвистика
 - 5.4. Уметничко истраживање

III Теоријско истраживање (стр. 34-72)

1. Дијагноза савременог друштва
 - 1.1. Први симптом: свепрожимајуће начело изведбе
 - 1.2. Други симптом: скривена ригидност поретка моћи
 - 1.3. Трећи симптом: капитал је једини мета-језик
 - 1.4. Четврти симптом: пропаст друштвености
 - 1.5. Пети симптом: победа времена
 - 1.6. Шести симптом: когнитаријат, нова друштвена класа
 - 1.7. Седми и последњи симптом: симулација.
2. Философски темељи: Да! и Не!
 - 2.1. Да! Процесна философија и дијалектика
 - 2.2. Да! Материјализам и хуманистички прагматизам
 - 2.3. Не! Редукционизам, детерминизам, позитивизам
3. Идентитет и/или личност
 - 3.1. Идентитет, понављање
 - 3.2. Индивидуална психологија, групна психологија
 - 3.3. Личност, разлика

4. Дигитални хронотоп
 - 4.1. Интернет као хронотоп
 - 4.2. Простор-време науке
 - 4.3. Присуство/одсуство
 - 4.4. Феномени
5. Дизајнирати језик(ом)
 - 5.1. Језик, биће, Друго
 - 5.2. Закључавање језиком
6. Архитекте 2.0
7. Software– идеологија
 - 7.1. Ера изведбе – ера софтвера
 - 7.2. Софтвер је идеологија
 - 7.3. Идеологија симулакрума

IV Студије случаја (стр. 72-82)

1. My.replica.ai - вештачка интелигенција
2. Facebook.com - јавни простор
3. Твитер - револуција
4. Lifenaut.com- бесмртност
5. Upwork.com – рад и доколица

V Уметничко истраживање (стр. 82-88)

1. Теоријско истраживање као уметничко истраживање
2. Интимни дневник
3. Дијалектичко истраживање
4. Истраживање технологије

VI Перформативно предавање Где сам то/у ја? (стр. 88-156)

1. Поетички проблем
2. Основни поетички концепт
3. Концепт извођења
 - 3.1. Изложба
 - 3.2. Предавање
4. Процес припреме
5. Уметничка изражајна средства
 - 5.1. Перформативност: истинитост догађаја
 - 5.2. Академски елементи: предавање и презентација
 - 5.3. Позоришни елементи: драмски сукоб и мултипликација личности
 - 5.4. Виртуелни простор: видео и чет-соба
6. Однос према простору
7. Реализација рада

7.1. Временски оквир

7.2. Опис извођења

8. Перцепција и рецепција публике

9. Документација

9.1. Теоријско-уметничко истраживање

9.2. Уметничка изражајна средства – предавање

9.3. Уметничка изражајна средства – изложба

VII Закључак (стр. 156-158)

VIII Литература и извори (стр. 158-164)

IX Списак фотографија (стр. 164-166)

X Списак коришћене технологије (стр. 166-168)

1. Хардвер

2. Софтвер

XI Биографија кандидата (стр. 168)

Докторски уметнички пројекат садржи **168** страница, **11** поглавља, **188** референци и **71** слику. Пројекат не садржи табеле, графиконе и прилоге.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Кандидаткиња Марија Барна – Липковски (рођ. Липковски) докторски уметнички пројекат *Конструисање личног идентитета језиком и хронотопом интернета* гради кроз десет целина. У првој глави под називом *Увод* (стр. 6-10) она образлаже значај ове теме, као и личну мотивацију за њено проучавање. Интернет лоцира као централни предмет истраживања свог рада и у односу на то установљава своју специфичну позицију. Ову позицију „учесника са дистанцом“ кандидаткиња гради ослањајући се на своје позоришно образовање и искуство, посебно на Бертолда Брехта од кога и позајмљује овај термин. Ипак, овакав отклон само је услован јер мотивација за ову тему полази из личне позиције младог професионалца у области уметности у владајућем друштвено-политичко-економском систему мишљења и ставова и њихових реперкусија на све, а посебно на интернет и друштвене мреже. Кандидаткиња тежи да открије и растумачи скривене унутрашње везе између наизглед удаљених феномена, дајући другачији поглед на позицију и свет у коме треба да се снађу млади данас.

Након образложења важности теме и сопствене мотивације, кандидаткиња у глави II *Истраживачко-методолошки оквир* (стр. 10-34) разрађује тезе изнете у *Уводу*. Она дефинише предмет, циљ и методологију истраживања. У методологији истраживања издваја четири приступа које користи у раду:

1. феноменолошки (II 3.1);
2. трансдисциплинарни модулари метод у коме се ослања на Бруна Латура (II 3.2);
3. дијалектичко – дидактички у коме се ослања на Бертолта Брехта (II 3.3);
4. метод деконструкције Жака Дериде и негативне дијалектике Теодора Адорна (II 3.4); и те моделе детаљно објашњава. Успостављање везе између феноменолошког приступа, који последњих деценија добија све више на значају у домену друштвене теорије и науке, дидактике, деконструкције и сценског дизајна као уметничке и теоријске области деловања представља по мишљењу комисије значајан домет овог рада.

У глави II 4. *Полазне претпоставке* (стр. 19) Барна - Липковски (рођ. Липковски) износи кључне тезе докторског уметничког пројекта. Кандидаткиња анализира историју интернета, његове архитектуре и дизајна, као и ефекте које они имају на искуство појединца. Она ставља лични доживљај времена и простора у центар свог интересовања, те сходно томе даје детаљно и аргументовано објашњење зашто интернет посматра као простор-време. као и зашто бира феноменолошки метод када приступа овом сегменту рада. Ипак, кандидаткиња као основу рада усваја структурализам који подразумева да је сваки предмет културе текст, истичући његову важност за проучавање интернета који је, речима кандидаткиње, „простор чисте семиологије“. Полазне претпоставке дате су сажето и јасно. Кандидаткиња неизбежну дехуманизацију коју носи интензивна технологизација савременог друштва истовремено види и као велики потенцијал и као велику опасност. Потенцијал лоцира у преиспитивању хуманистичких вредности, док као највећу опасност истиче самозаборава који ова дехуманизација носи. Термин *самозаборава* доводи у везу са Брехтовим односом према традиционалном позоришту, подвлачећи тако још једном везу са својом примарном професионалном дисциплином.

Нудећи кратак *преглед досадашњих истраживања* области којом се бави (II 5, стр. 19-34), кандидаткиња прави основу која омогућава да свако, без обзира на своје претходно знање, може да прати докторски уметнички пројекат што помаже и разумевању трансдисциплинарне природе њеног рада. Ауторе које истиче она дели у четири подгрупе у односу на поље деловања:

1. дигиталне технологије: Лев Манович, Герт Ловинк и Пол Вирило (II 5.1);
2. друштвена теорија и критика: Џон Мекензи, Зигмунт Бауман, Жан Бодријар, Гиј Дебор, Пол Вирилио и Франко Бифо Берарди (II 5.2);
3. психологија, психоанализу и лингвистика: Џудит Батлер, Жак Лакан, Херберт Маркузе и Умберто Еко (II 5.3);
4. уметност: Бертолд Брехт, Татјана Дадих-Динуловић и електронска издања Сцен-а посвећена сценском дизајну, магистарске и докторске дисертације са Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду (Група за сценски дизајн) и Факултета техничких наука у Новом Саду (II 5.4)

У трећој глави, *Теоријско истраживање* (стр. 34-72) кандидаткиња даје темељан и исцрпан преглед свог интердисциплинарног теоријског истраживања. Овај преглед је значајан за разумевање концепта уметничког дела докторског уметничког пројекта, тј. перформативног предавања *Где сам то/ту ја*, јер у њему кандидаткиња анализира основне појмове свог

рада: дијалектичке односе појединач-друштво, виртуелно-стварно, идентитет-личност, хардвер-софтвер, простор-време. Условно пратећи поделу из прегледа досадашњих истраживања, кандидаткиња је овај део поделила на седам поглавља чији поетично-провокативни наслови евоцирају текст самог предавања.

У првом поглављу, *Дијагноза савременог друштва*, (стр. 34-40) кандидаткиња лоцира седам 'симптома' које карактеришу данашњи свет: начело изведбе као доминантни императив (III 1.1); скривену ригидност наизглед либералног поретка (III 1.2); капитал као над мета-језик (III 1.3); пропаст друштвене сфере (III 1.4); победу времена над простором (III 1.5); појаву нове друштвене класе когнитаријата (III 1.6); и симулацију као основну парадигму друштва (III 1.7). *Философски темељи: Да! и Не!* (стр. 40-44) је друго поглавље у коме кандидаткиња истиче важност разумевања и дефинисања сопственог светоназора у погледу основних философских појмова. Одлучује се за процесно и дијалектичко схватање света, материјализам и хуманистички прагматизам, док критикује редукционизам, позитивизам и детерминизам које види као доминантне приступе у дигитално-технолошком свету. У трећем поглављу *Идентитет и/или личност* (стр. 44-47) дефинише појмове идентитета и личности, првенствено се ослањајући на перформативну теорију родног идентитета, док у следећа три – *Дигитални хронотоп*, *Дизајнирати језик(ом)*, *Архитекте 2.0* (стр. 47-67) – приступа конкретној анализи међуодноса интернета и личног идентитета. Последњи одељак, *Софтвер – идеологија*, (стр. 67-72) подељена је у три главе ера изведбе – ера софтвера (III 7.1), софтвер је идеологија (III 7.2) и идеологија симулакрума (III 7.3). Ово поглавље је синтеза наведеног истраживања, те полазиште за писање текста уметничког дела докторског рада.

Студије случаја, (стр. 72-82) кандидаткиња обрађује у глави IV. Она се одлучила за анализу пет интернет феномена, истичући да је за разумевање референтног оквира у коме се уметнички рад креће значајнија анализа конкретних веб-сајтова *my.replika.ai*, *facebook.com*, *twitter.com*, *lifonaut.com* и *upwork.com* него примери из уметничке праксе. Ова одлука представља одређен искорак у односу на уобичајну праксу анализе референтних уметничких дела, али је комисија препознала одлуку као оправдану, јер је у односу на тезу коју кандидаткиња образлаже овакав избор логичан.

Након студија случаја, кандидаткиња приступа детаљном објашњењу и образложењу докторског уметничког пројекта. Ово започиње у глави V *Уметничко истраживање* (стр. 82-88) детаљним описом уметничког стваралачког процеса. Као посебно вредан допринос документацији и увиду у сам процес истичу се први и последњи унос из дневника који је кандидаткиња водила током процеса без идеје да ће га објавити. Из дневника се јасно види пут који је кандидаткиња као аутор прешла од почетка теоријског истраживања до финализације рада што комисија посебно цени. Врло значајан допринос разумевању испреплетаног односа уметничког и теоријског истраживања је листа уочених дијалектичких супротности, чијим сучељавањем кандидаткиња поставља темеље свог уметничког пројекта. Поред тога, уз уметничко истраживање Барна – Липковски паралелно истражује расположиву технологију како би је имплементирала у рад од почетне фазе процеса.

Перформативно предавање Где сам то/ту ја? (стр. 88-156) је глава VI која носи наслов уметничког дела докторског уметничког пројекта. Овде кандидаткиња у 9 целина излаже поетички проблем и одговарајући концепт, те затим детаљно образлаже концепт доносећи опис уводне изложбе, опис и текст перформативног предавања и објашњење међусобне повезаности ових делова. Кроз сиже извођења, кандидаткиња објашњава изборе уметничких средстава и низ ауторских одлука, узимајући као полаз претпостављене реакције публике. Као своја основна уметничка изражајна средства дефинише:

1. перформативност, коју изједначава са аутентичношћу уметничког догађаја;
2. сам текст и презентацију предавања који су носиоци дидактичке функције предавања;
3. позоришне елементе изражене кроз драмски сукоб и појаву раслојавања ауторске личности извођача - кандидаткиње, а која подсећа на драмске ликове;
4. интервенције у виртуелном простору у форми видеа и чет-собе.

Након кратког и садржајног описа реализације где видимо изазове са којима се кандидаткиња сусрела, као и њен доживљај извођења, кандидаткиња даје приказ рецепције публике. Овај приказ темељи на неформалним разговорима са гледаоцима након извођења, али доноси и неколико одабраних писаних реакција гледалаца.

Процес је обимно документован и у фази теоријско-уметничког истраживања и у фази реализације фотографијама и приказима екрана (71 јединица). Кандидаткиња је документацију реализације повезала са текстом предавања путем хипер-линкова што омогућава лакше праћење, а још важније, показује доследност у начину третмана теоријског и уметничког дела рада.

У глави VII под називом *Закључак*, (стр. 156-158) кандидаткиња сумира уметничке и теоријске закључаке који се појављују и у тексту самог предавања. Уз то она скреће пажњу на важност овакве врсте истраживања у оквиру академског дискурса. Подебно је значајно што кандидаткиња има критички став према делу, уочава недостатке сопственог приступа, који се, парадоксално, у највећој мери налазе управо у непоузданости технологије. Кандидаткиња закључује да је и поред тога у великој мери успела у намерама изложеним у *Уводу*.

У глави VIII *Литература и извори* (стр. 158-164) кандидаткиња приказује списак литературе и извора, који се састоји од 55 књига, 16 научних радова и есеја, као и 8 референтних веб-сајтова. На то се надовезују главе IX *Списак фотографија* (стр. 164-166) и X *Списак коришћене технологије* (стр. 166-168) у којима су набројани и хардверски и софтверски алати које је кандидаткиња користила при извођењу уметничког дела рада. Рад је закључен кратком биографијом (стр. 168) кандидаткиње у којој приказује досадашње образовање и уметничке референце.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Кандидаткиња Марија Барна-Липковски (рођ. Липковски) спровела је обимно интердисциплинарно теоријско истраживање, сво време га, кроз интимни дневник читања. повезујући са сопственом позицијом младог професионалца данас. Кандидаткиња је на овај начин успела да веома апстрактне и временски и просторно удаљене теоријске анализе друштва повеже са својом свакодневницом. У уметничком истраживању кандидаткиња се пре свега позива на Бертолда Брехта. Његов концепт дидактичког комада представља главни теоријски и концептуални ослонац перформативног предавања као форме у којој кандидаткиња изводи уметничко дело сценског дизајна. На тај начин теоријски део заправо постаје не само истраживање већ и суштина извођачког дела рада. Како теоријски и уметнички део докторског уметничког пројекта посматра као јединствену целину, сажетак интердисциплинарног теоријског истраживања служи кандидаткињи као основа за развијање текста самог предавања, односно за успостављање драмског текста. Теоријски део рада обилује унутрашњим референцама у облику фуснота и хипер-линкова, што олакшава сналажење у његовој структури. Употребом дигиталне технологије и мултимедија у реализацији докторског уметничког пројекта, кандидаткиња је успела да овај хибридни жанр између перформативног предавања и драмске представе аргументовано образложи као уметничко дело сценског дизајна.

Кандидаткиња је обезбедила детаљну фото документацију уметничког дела рада, као и видео-снимак целокупног извођења. Изведени рад анализирао је критички нудећи осим свог и изводе из рецепције публике.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Комисија закључује да је кандидаткиња Марија Барна - Липковски (рођ. Липковски) са успехом реализовала свој докторски уметнички пројекат. Она је извршила темељно, широко и продубљено мултидисциплинарно теоријско истраживање, на основу ког је изградила јасан и чврст стваралачки дискурс. Обраћајући посебну пажњу на структуру рада, коришћење хипер-веза и аутореференце, кандидаткиња је успела да успостави изузетно широк интердисциплинарни оквир за разумевање комплексних феномена савременог живота и проблема са којима се срећу млади професионалци. Структура писаног образложења кандидаткиње готово је истоветна структури њеног уметничког рада, јер она теоријско истраживање и његове закључке користи као драмски предлог, тј. текст за перформативно предавање. Кандидаткиња вешто преплиће академски контекст у коме је текст настао и уметнички, изведени рад, стварајући занимљив вишеслојан мета-текстуални докторски уметнички пројекат.

Комисија стога оцењује да су све компоненте овога рада реализоване на високом нивоу – садржински, формално и технички. Поред тога, све компоненте показују јасну везу и утемељеност једна у другој, те представљају део једне значењске целине. Текстуални део

рада проверен је у софтверу за детекцију плагијаризма *iThenticate* у библиотеци Факултета техничких наука, о чему је Комисија извештена електронском поштом.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Експлицитно навести да ли пројекат јесте или није написан у складу са наведеним образложењем, као и да ли садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је докторски уметнички пројекат урађен у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Докторски уметнички пројекат је урађен у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли докторски уметнички пројекат садржи све битне елементе?

Докторски уметнички пројекат садржи све битне елементе.

3. По чему је докторски уметнички пројекат оригиналан допринос уметности?

Докторски уметнички пројекат *Конструисање личног идентитета језиком и хронотопом интернета* представља оригинални допринос уметности. Својим формалним истраживањем доприноси проширењу пракси сценског дизајна, док на ширем плану представља оригиналан подухват у хибридној форми која комбинује уметнички перформанс и академско предавање. Повезивање личног доживљаја и теоријског дискурса јасно је и концизно представљено у образложењу рада. Интермедијалност самог дела као и унутрашња веза форме и садржаја теоријског, уметничког и изведбеног дела докторског уметничког пројекта указују на систематичност теоријске и уметничке визије кандидаткиње.

4. Који су недостаци докторског уметничког пројекта и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

Комисија није уочила значајне недостатке докторског уметничког пројекта, а тиме ни њихов утицај на резултат истраживања.

IX ПРЕДЛОГ:
На основу наведеног, комисија предлаже:
- да се докторски уметнички пројект прихвати, а кандидату одобри одбрана;

Место и датум:

Нови Сад, 23.новембар 2021.

1. **Др ум. Татјана Дедић Динуловић**
Редовни професор, председник

2. **Др ум. Романа Бошковић Живановић**
ванредни професор, члан

3. **Др ум. Иван Правдић**
Редовни професор, члан

4. **Др Ана Мартиноли**
Редовни професор, члан

5. **Др ум. Миа Давид,**
Ванредни професор, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.